

Milko Šparemblek

KOREOGRAF U DRAMSKOM TEATRU GEORGIJA PARA

Georgij Paro i ja počeli smo surađivati još 1987. kada sam mu bio koreograf u predstavi *Seviljski zavodnik i kameni uzvanik* Tirsa de Moline, koju je postavio u zagrebačkome HNK-u. U njoj su, pored ostalih, glumile sestre Ena i Mia Begović, Alma Prica, Vanja Matujec te Dragan Despot, današnji prvak drame HNK-a, a tada glumac na početku karijere.¹

Sve moje suradnje sa Žoržom bile su jako lake, pa tako i ta. Kada bih pročitao tekst, malo bismo porazgovarali, dao bi mi osnovne intencije, rekao bi gdje i s kojim glumcima želi imati koreografirane prizore i prepustio bi mi da ih osmislim prema situaciji i karakteru likova koji se u njima pojavljuju. U *Seviljskom zavodniku* najviše sam radio s Draganom Despotom; imao je, ako se dobro sjećam, četiri dueta i solo, a kako je fizički bio spreman i spretan, sve je to jako dobro savladao.

Najzahtjevniji posao koji sam radio s Parom bio je vezan

uz našu iduću suradnju, postavu Gundulićeva *Osmana*, također u zagrebačkome HNK-u, godine 1992.² Bila je to predstava s preko 140 sudionika: dramski glumci, zboristi, cijeli orkestar i četrdesetak plesača te jako puno pokreta, jako puno koreografskog rada i s plesačima i s glumcima. Nadali smo se *Osmanovu* dugom životu, no neke političke okolnosti koje ja dobro ne razumijem prozročile su da je skinut s repertoara nakon samo petnaestak izvedbi. Golemi posao koji sam ovdje imao, Žorž je ponovno prepustio mojoj invenciji. Dao mi je osnovne smjernice i rekao: *Idi kod Igora i radite na tome*. Radilo se, dakako, o skladatelju Igoru Kuljeriću koji je stanovao

¹ Predstavu, premijera koje je održana u zagrebačkome HNK-u 27. XII. 1987., pamti se, osim po redateljsko-koreografskim te glumačkim postignućima, i po dojmljivoj glazbi (I. Savin), scenografiji (J. Ciller) i kostimima (D. Kristić).

² Premijera *Osmana* održana je 6. X. 1991.

Ivan Gundulić - Georgij Paro: *Osman*, HNK Zagreb, 1992.

preko puta mene i mi smo se doista svaku večer i nalazili u Igorovu stanu. On bi sjeo za klavir, a ja bih stao pored njega i onda bismo čitali pojedine prizore i razgovarali kako riješiti koju scenu. I tu bi došla do izražaja ona koreografska nemilosrdnost: on bi napisao tri minute glazbe, a ja bih iskoristio minut i pol ili čak i manje. Ali Igor je jako lako i jako dobro pisao, a Žoržov savjet je bio: kanaliziraj glazbu, pa sam tako i radio i mogu reći da sam od početka do kraja sudjelovao u stvaranju partiture. Žorž je u potpunosti prihvatio ono što smo mu predložili, nije se želio miješati u naš dio posla. Imao je puno povjerenje u svoje suradnike, a ja sam točno znao što hoću: koliko želim da traje pojedina scena i s kojim ću je ljudima koreografirati. Iz te predstave posebno se sjećam trećeg čina koji je trajao jako dugo. Rekao sam Žoržu: *Ono što tu trebaš ja ti mogu riješiti jedino tako da uvedem dervise, odnosno plesače à la dervisi, i da s njima postignem neku*

dinamiku. I tako je i bilo, Žorž je pristao na taj prijedlog i bez riječi kritike prihvatio je ono što sam s izvođačima napravio na sceni. A kada smo se približili kraju rada na *Osmanu*, došao mi je s prijedlogom da supotpisemo režiju predstave. Nisam želio na to pristati jer sam smatrao da sam samo napravio svoj koreografski dio posla, ali Žorž je uporno tvrdio da je to režija pojedinih scena i na kraju me je potpisao kao koreografa i koredatelja.

Kada govorim o povjerenju koje je Žorž imao u svoje suradnike moram spomenuti i način na koji ih je uvodio u posao jer su njegove analize tekstova koje smo radili bile upravo briljantne. Imao je ogromnu erudiciju; osim kazališta odlično je poznavao i književnost, glazbu, likovnu umjetnost i filozofiju, ali nosio je u sebi i tu moć intuitivnoga koja je u kazalištu uvijek jako važna. Intencije koja nam je davao presudno su određivale način na koji smo poslije samostalno rješavali pojedine prizore.

Miroslav Krleža: *Tri kavaljera frajle Melanije*, HNK Varaždin, 2013.

Moj treći projekt sa Žoržom bila su *Tri kavaljera frajle Melanije*, predstava koju smo radili u varaždinskome HNK-u.³ Sjećam se da mi je rekao: *Između njega i nje* (radilo se o Melaniji Hane Hegedušić i Marijanu Marinka Prge), *trebaš napraviti jedan duet u kojem se točno vidi tko je ona, a tko je on*. Želio je da kroz taj duet jasno iskazem njihov odnos, i to je funkcioniralo, iako je Hana, koja je sjajna glumica, imala još dosta plesnih zadataka u toj predstavi.

Zadnje što sam sa Žoržom napravio bio je Eugène Labiche, *Talijanski slammati šešir* u kazalištu Komedija.⁴ Sjajna burleska koja svugdje uspijeva, a ja posebno volim burleske i to sam radio s velikim užitkom iako sam trebao riješiti samo nekoliko plesova, jedan zajednički, veliki, i druge manje, a ostalo se svodilo na jednostavne stvari koje određuju tipologiju pojedinih likova: kako stoje, kako

ulaze na scenu, kako udare nogom u pod, kako prekržiže noge i tome slično. Dok smo radili tu predstavu, Žorž je bio u odličnoj formi i teško je bilo i pomisliti da mu je to jedan od zadnjih kazališnih poslova.

I na kraju moram reći da sam od 1992. do 1994., za vrijeme Žoržove intendanture u HNK-u, bio i ravatelj Baleta te da sam ga i iz te pozicije također doživio kao čovjeka koji u potpunosti vjeruje svojim suradnicima, puštajući ih da dišu i da žive svojim životom u najvećoj mogućoj mjeri. Na svemu tome jako sam mu zahvalan i teško mi je izraziti koliko mi nedostaje, i kao prijatelj i kao suradnik.

³ Premijera je održana 24. IV. 2013.

⁴ Premijera je održana 12. V. 2017., to je ujedno pretposljednja Parova režija.

Eugène Labiche: *Talijanski slammati šešir*, Komedija, 2017.